

# ФІНТЕХ ІННОВАЦІЇ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ЧЕРЕЗ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНІ АКТИВИ

**Шостак Тимур Сергійович**

аспірант кафедри фінансів

*Державний торговельно-економічний університет, Україна*

**Науковий керівник: Міщенко Світлана Володимирівна**

*ORCIDID: 0000-0002-1840-8579*

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів

*Державний торговельно-економічний університет, Україна*

З розвитком фінансових технологій операційні моделі компаній постійно змінюються. З'являються нові терміни, оскільки швидкі та ефективні рішення стають незамінними в економіці та фінансовій рутині. Однією з нових та перспективних технологій за останні роки є фінтех. Фінтех являє собою похідну від злиття фінансів та технологій, що всебічно трансформує фінансовий сектор та охоплює широкий спектр інновацій – від розвитку віртуальних банків, які працюють виключно в онлайн-режимі, до децентралізованих активів (DeFi), що пропонують альтернативу традиційним фінансовим структурам [1, 2]. DeFi функціонують на основі технології децентралізованої реєстрації (DLT). Така технологія здійснює створення фінансових продуктів поза межами централізованих посередників, наприклад таких як банки, страхові компанії тощо. Децентралізовані активи надають своїм користувачам широкий спектр фінтех-рішень: інвестування, хеджування, кредитування, фінансова торгівля криптовалютою та розробка інших фінансових інструментів. Додатковим важливим аспектом використання фінтех-рішень є токенизація активів. Цей процес полягає в перетворенні традиційних або не ліквідних активів – таких як нерухомість або мистецтво – у цифрові токени, що можуть бути легко куплені, продані або обмінені на децентралізованих ринках, тим самим забезпечуючи кращу доступність і ліквідність цих активів.

Зауважимо, що на глобальному ринку сума транзакцій з використанням фінтех стрімко зростає: обсяг цифрових платежів у 2023 році сягає 9,4 трлн дол. США, що на 1,1 трлн дол. США (або +13%) більше за 2022 рік. До того ж, рівень використання необанкінгу у 2023 становить 4,96 трлн дол. США, приріст в порівнянні з 2022 складає 1,5 трлн дол. США (або +43%) [3]. Що зумовлює глобалізацію фінтех-рішень поміж учасників фінансового ринку.

Однак, поряд з перевагами, розвиток фінтех та DeFi супроводжується ризиками та викликами, такими як питання юридичної відповідальності, виконання смарт-контрактів та необхідність нормативної ясності, особливо у сфері криптовалют. Завдання для фінтех-компаній полягає у розробці стратегій, які оптимально використовують ці нові можливості, зосереджуючись на інноваціях та створенні доданої вартості, одночасно враховуючи ризики та виклики, з якими вони можуть зіткнутися. Суттєвим ризиком також є те, що як показує аналіз практики криптоактивів – наразі, відсутнє чітке пояснення їхнього ціноутворення, що сприяє високій волатильності цін на даний вид активів [8]. Задля часткового усунення цінового ризику набуває практика впровадження стейблкоїнів, ціни на які майже не змінюються, оскільки забезпечені реальними активами, такими як золото, нафта або національні фіатні валюти (євро, долари тощо). Тому стейблкоїни представляють свою реальну вартість.

Децентралізація обігу та безпосередньо випуску криптовалюти зумовлює ряд особливостей при розробці та імплементації регуляторних, наглядових заходів[7]. Виходячи з цього – уряди та регулюючі органи по всьому світу активно відповідають на виклики, що виникають у зв'язку зі стрімким розвитком цифрових технологій у фінансовому секторі. Вони розробляють та впроваджують нові нормативно-правові документи та регуляції для забезпечення захисту прав споживачів та зміцнення стабільності фінансової системи. Одним із прикладів такої реакції є робота Європейської комісії, яка визнала значення децентралізованих технологій та сформувала цифрову стратегію цифрових фінансів («Digital Finance Strategy») у вересні 2020 р., націлену на інтеграцію інновацій у фінансовий сектор ЄС [4]. Аналізуючи поточні тренди використання електронних грошей в Україні, не спостерігається очікуваного поширення через законодавчі обмеження щодо максимальної суми коштів, що можна зберігати на електронному пристрої, та максимальної суми платежів, а також через запровадження обов'язкової ідентифікації користувачів електронних гаманців, внаслідок чого частка платежів електронними грошима в загальному обсязі платіжних операцій у 2021 році становила лише 0,38% [9]. Однак, за оцінками CoinDesk – успішна реалізація змін на фінансовому ринку України може вивести країну до ТОП-10 найкращих крипто-країн, де за прогнозами на 2024 р. 47% населення використовуватиме цифрові активи, а 10% компаній матимуть свої активи в формі токенів [5].

В майбутньому успіх фінансового сектору буде значною мірою залежати від здатності адаптуватися до швидкозмінних цифрових викликів та вимог сучасних клієнтів. Децентралізовані фінансові моделі, такі як блокчейн та криптовалюти, з'являються як новаторські рішення, що потребують уважного та адекватного регулювання для забезпечення їх безпеки та ефективності. Ці моделі мають потенціал стати ключовими елементами фінансової системи майбутнього, пропонуючи більшу прозорість, ефективність та доступність фінансових послуг для широкого кола споживачів. Таким чином, взаємодія між технологічними нововведеннями та регулюванням відіграє ключову роль у формуванні майбутнього фінансового ландшафту, забезпечуючи баланс між інноваційним розвитком та необхідною стабільністю та безпекою.

Компанії, що надають нефінансові послуги: роздрібні продавці, технологічні платформи, розробляють власні фінансові послуги на основі технологій, пропонуючи цілісні продукти та додаткові послуги, як-от страхування та кредитування. Ці компанії часто зазнають трансформацій навколо інноваційних технологій, переробляючи свої початкові ціннісні пропозиції, щоб стати більш привабливими для цільової аудиторії. Споживачі готові розглядати фінтех-рішення, які пропонують нефінансові компанії (68% респондентів). Споживачі найбільш відкриті для роздрібних торговців і телекомунікаційних компаній як постачальників послуг і найбільш охоче користуються послугами фінтех [6]. Так 52% електронних гаманців, що можуть бути застосовані для платежів між різними бізнесам, розроблялися технологічними компаніями з нефінансового сектора. У 2023 р. в Україні було близько 246 фінтех-компаній, з яких 7 були створені в 2022 р., з них 33% відсотки працюють на міжнародному ринку [6]. Навіть у період значної нестабільності в Україні це демонструє зростання реального інтересу стейкхолдерів до фінтех.

**Висновок.** Фінтех стрімко модифікує фінансовий сектор та сприяє його економічній еволюції за допомогою передових рішень, таких як цифрові валюти, блокчейн та криптовалюти. Такі інноваційні технології, що використовуються та активно впроваджуються фінансовими компаніями суттєво підвищують

ефективність та доступність фінансових послуг. Але при вищенаведених перевагах, фінтех має ряд проблем: відсутність чітко регламентованої юридичної бази та уніфікованих правил, особливо щодо криптоактивів. Це зумовлює активізацію регуляторних інституцій в частині розроблення нормативно-правового поля, що сформує захист споживачів та гарантування фінансової стійкості. Саме від «акліматизації» до цифрових змін та попиту споживачів залежатиме майбутнє децентралізованих моделей на фінансовому ринку. Розширення фінтех-індустрії в Україні має позитивну динаміку, граючи невід'ємну роль на глобальному фінансовому ринку, фокусуючись на транзакціях, платежах, цифровій модернізації під час триваючого конфлікту. Одним із компонентів трансформації фінансової системи України є впровадження блокчейн-технологій та криптоактивів, що в свою чергу оптимізує відкритість інформації, безпеку та доступ до міжнародного ринку. Ця зміна вимагає правової інфраструктури, відповідного рівня освіти та міжнародної співпраці для створення конкурентоспроможної, стабільної та безпечної фінансової екосистеми.

### Список використаних джерел:

1. Babarinde G. F., Gidigbi M. O., Ndaghu J. T., Abdulmajeed I. Digital Finance and the Future of Nigerian Banking System (2022): A review. *NileJournal of Business and Economics*. №6(16). С. 24–35. Режим доступу: <https://www.semanticscholar.org/reader/dc27c6494e4b9641eeb1ff6cff0a179d1c54d21c>
2. Xu M. Review and Prospect of Digital Finance Research (2022). *Scientific and Social Research*. №4(1). С. 80–88. – Режим доступу: <https://ojs.bbwpublisher.com/index.php/ssr/article/download/4586/3979>
3. The Statista (2023) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.statista.com/outlook/dmo/fintech/worldwide#assets-under-management>
4. EU Digital Finance Platform. (2023). – Режим доступу: <https://digital-finance-platform.ec.europa.eu>
5. Ukraine presents roadmap for developing the digital assets industry. *CoinDesk*. (2023). – Режим доступу: <https://www.coindesk.com/markets/2021/07/22/ukraine-presents-road-map-for-developing-the-digital-assets-industry/>
6. The Ukrainian fintech catalog (2023). *UAFIC*. 2023. Режим доступу: <https://fintechua.org/en/fintech-catalog-2023>.
7. Науменкова С.В., Міщенко С.В. Методологічні засади регулювання випуску та обігу цифрових грошей центральних банків. *Економічний простір*. – 2022. – 180. – С. 174-181. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-29>.
8. Міщенко С.В., Науменкова С.В., Міщенко В. І., Теоретичні засади та практичні аспекти впровадження і використання цифрових грошей. *Економічна теорія*. 2022. № 2. С. 44–66. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15407/etet2022.02.044>
9. Mishchenko V., Naumenkova S., Grytsenko A., Mishchenko S. Operational Risk Management of Using Electronic and Mobile Money. *Banks and Bank Systems*. – 2022. – 17, 3. – Р. 142-157. – Режим доступу: [http://dx.doi.org/10.21511/bbs.17\(3\).2022.12](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.17(3).2022.12).